

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés Zala megye, 2023.05.01-05.07.

Időjárás: A múlt héten folytatódott a lassú felmelegedés a megyében. Eső 2-3 nap hullott (17-25 mm).

A minimum hőmérsékletek valamelyest emelkedtek, de az időszak nagy részén még mindig hűvös volt éjszaka (5,5-10,5 °C között), a maximumok 15,3-23,9 °C között változtak, gyakran volt nagy a napi hő ingás és jelentős volt a páralecsapódás.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: kalászhányás-virágzás kezdete, őszi búza: 3 nódusos állapot, zászlóslevél kiterülése (levélhüvely növekedés).

Károsítók:

A betegségek számára az elmúlt időszakban is kedvező volt az időjárás, így az eddig védelem nélkül maradt táblákon azok terjedése volt megfigyelhető.

A **sárgarozsda** fertőzöttség a kedvező körülmények miatt **növekedett** a nem védett táblákon. Gyakori az állományok, elsősorban foltszerű fertőződése, itt fokozottabban láthatóak tünetek (erős mértékben), de a környező növényekre való terjedés csak idő kérdése (1-2. fotó). A betegség kezdeti tünetei (tűszúrásnyi pontok a leveleken) szinte minden állományban megfigyelhetők (elsősorban a hibrid betegség érzékenységétől függően) emellett a táblák ~50 %-án intenzív a sporulálás is. A védekezési döntésben és a védekezés szervezésében sokat segíthet az alkalmazott hibrid betegség ellenállóságának ismerete, ugyanis a sárgarozsdával szemben ellenállóságot mutató hibrideken a betegség kezdeti tünetei megfigyelhetők (bár lényegesen kisebb mértékben), sporuláció azonban nem következik be.

A védekezéseket –ahol még nem tették- az uredo telepek/spórák megjelenése előtt tanácsos elvégezni, blokkolva így a kórokozót és a továbbterjedést.

1-2. fotó: Erős mértékű sárgarozsda fertőzöttség, a betegség intenzív terjedése (2023.05.07)

Őszi búzán a **szeptóriás fertőzöttség** mostanra kisebb jelentőségű lett (az egyszer védett állományokban). A betegséggel érintett alsó levelek elszáradtak, elpusztultak, de feljebb már nem terjedtek a tünetek.

A **lisztharmat** fertőzöttség tovább erősödött a védelemben még nem részesített őszi búza táblákon, elsősorban a sűrű állományokban. A növényen belüli felfelé terjedés kevésbé volt jellemző a múlt héten, a fertőzés gyakorisága viszont növekedett (25-30 %). A szár alsó részén valamint a növények középső zónájában lévő leveleken **gyakori a közepes mértékű fertőzöttség**. A táblák szemléje és a mielőbbi védekezés javasolt!

Az egyszer már védett **őszi árpában** a **lisztharmat és törperozsda** újabb tünetei nem jellemzőek. Egy-egy állományban a **sárgarozsda** tünetei továbbra is megfigyelhetők ezért az állományok szemléje indokolt.

A levélbetegségek általában az alsó leveleken jellemzőek, egy-egy táblán lehet találkozni a **rinhosporiumos levélfoltosság** gyenge mértékű tüneteivel.

A **vetésfehérítő bogarak** jelenléte a védett állományokban általában csökkent, de sajnos a tartamhatással nem rendelkező készítménnyel kezelt táblákon az egyedszámuk szinte folyamatosan magas vagy időnként emelkedő. A bogarak (40-120 db imágó/10 hcs!) párosodása folyamatos, a tojásrakás ezzel szemben csökkenő tendenciát mutat és lárvakelés továbbra sem tapasztalható.

A táblák szemléje még mindig indokolt, és a védekezés javasolt.

Őszi búzában a **levéltetvek** gyenge mértékű fertőzöttsége nem erősödött. Elszórtan kis kolóniák láthatóak.

ŐSZI KÁPOSZTAREPCE

Növényfenológia: A repce állományok virágzása a vége felé tart, a becő kötődés, fejlődés folyamatos.

Károsítók:

A **repcefénybogár** egyedszáma a védett táblákon kártételi küszöbszint alatti 20-30 db imágó/10 hcs.

A **repcebecő-ormányos** egyedszáma táblánként (régióként) nagyon nagy változatosságot mutat. Egy-egy táblán kiugróan nagy számban fordul elő a kártevő (30-40 db imágó/10 hcs), míg máshol 3-5 db imágó/10 hcs. egyedszám jellemző.

A környezeti feltételek kedvezőek a kártevő számára és már az első szúrásnyomok is megfigyelhetők a becőkön, ezért a táblák ellenőrzése és szükség esetén védelme javasolt.

A csapadékos, párás időjárás kedvez a repce betegségek fertőzéséhez. A **szklerotíniás rothadás, a fómás betegség és az alternáriás betegség elleni védekezések** elvégzése javasolt, azok növekvő fertőzésveszélye miatt.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: talaj előkészítés, vetés.

A megyében nagyon változatos képet mutat a kukorica és napraforgó vetéshelyzete. A gyakori és sok csapadék valamint a hűvös időjárás (alacsony talajhőmérséklet) miatt a vetés elhúzódott és jelenleg is tart.

A vetés után a magról kelő egy-és kétszikű gyomnövények ellen a preemergens gyomirtások megkezdése mielőbb javasolt.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy, szilva: gyümölcsnövekedés;

Alma, körte: virágzás vége, kötődött termések, gyümölcsnövekedés;

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzéshez a múlt héten is kedvező volt az időjárás. Érzékeny fajtában megjelentek a varasodás első levéltünetei. A betegség ellen a megelőző védelem javasolt.

A **lisztharmat** fertőzöttség nem változott jelentősen. Általában gyenge mértékű (2-es skála) az ültetvények többségén (főleg nagyüzemi ültetvényekben). Szekunder tünetek még nem láthatóak, a betegség terjedéséhez viszont kedvezőek a környezeti feltételek, ezért a védekezés indokolt.

Az **erwíniás virág-és hajtáselhalás** (tüzelhalás) fertőzésveszélye továbbra is alacsony maradt, jelenleg a már elvirágzott fajtákban pedig minimálisra csökkent. A megelőző védekezések folytatása a másodvirágzásra hajlamos fajtákban javasolt.

Almában a **levélpirosító levéltetű** kártétele gyenge mértékű maradt, nem erősödött. Az **almalevél-aknázómoly** rajzása észlelési szintű. Az **almamoly** rajzása folyamatos de egyelőre alacsony egyedszámú (1-3 db imágó/csapda/3 nap).

Körtében a **körtelevél-gubacsatka** felszaporodása, kártétele folyamatos, házi kertben közepes, erős mértékű.

Körtében megjelent a **hajtáshervasztó darázs** kártétele (3. fotó). Házi kertben a hajtások ~1-2 %-a károsodott.

A **varasodás** tünetei fokozódtak a kis gyümölcsökön (védelemben nem részesített állományban). A betegség számára kedveznek az időjárási feltételek, a fertőzési nyomás magas, ezért az intenzív védelem javasolt.

3. fotó: Hajtáshervasztó darázs kártétele körtén (2023.05.07)

Cseresznyében, meggyben és kajszibarackon a monília tünetei a hajtásokon erősödtek. Ezek mielőbbi eltávolítása javasolt. Házi kertben növekvő, ~60-100 %-os hajtásfertőzöttség is látható.

Csonthéjasokban a **tafrinás levélfodrosodás** fertőzésveszélye közepes, de a felmelegedéssel folyamatosan csökkenő. A fertőzött fákön a hűvös, csapadékos időjárási körülmények esetén javasolt még a beavatkozás.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása folyamatos, enyhén csökkenő (15-27 db imágó/csapda/3 nap). Hajtás kártétel nem látható az ültetvényekben. A védekezés napokon belül megkezdhető.

Szilvában folyamatos, mostanra erősen növekvő a **szilvamoly** rajzása (25-30 db imágó/csapda/3 nap). A **levéltetvek** felszaporodása folyamatos, de lassú. A védekezésre fel kell készülni.

SZŐLŐ

Növényfenológia: 10-15 cm-es hajtás állapot, fürtkezdemények megjelenése.

A hűvös időjárás miatt a szőlő fenológiai stádiuma is nagy eltéréseket mutat, a fejlődés lassú.

A **szőlő levélatka és nemezes gubacsatka** fertőzöttség rendszerint góc-szerűen jellemző, de emelkedő. A szőlő gubacsatka elleni védekezéseket a nemez bevonat (levél fonákon) kialakulása előtt végezzük el (4-5. fotó). A fertőzött ültetvényekben a védekezés aktuális és javasolt.

1-2. fotó: Szőlő nemezes gubacsatka kártétele levél színén és fonákon (2023.05.07)

Folyamatos és ültetvényenként nagyon változó a **tarka szőlómoly** rajzása. Az egyedszám általában alacsony, de a fertőzöttebb ültetvényekben (nagyüzem) 30-50 db imágó/csapda/nap (!) mennyiségben is fogtak a csapdák. A védekezésre fel kell készülni.

Zalaszentlőrinc, 2023. május 7.

Tűh Annamária
előrejelző